

INDHOLD

Jørgen Pingvin	1
Billedbøgerne om Jørgen Pingvin og undervisningsmaterialet	2
Kort om bøgerne	2
Kort om opgaverne	3
Færdigheds- og vidensmål efter 2. klassetrin.....	3
Opgaver til <i>Jørgen Pingvin bygger en hund, der hedder Arne</i>	4
Før-læsningsopgaver	4
Samtale under læsningen	4
Efter læsningen - forslag til kreative og meddigtende opgaver:..	4
Opgaver til <i>Jørgen Pingvin bygger noget, der kan flyve meget højt</i>	7
Før-læsningsopgaver	7
Samtale under læsningen	7
Efter læsningen - forslag til kreative og meddigtende opgaver	8
Litteraturliste	10

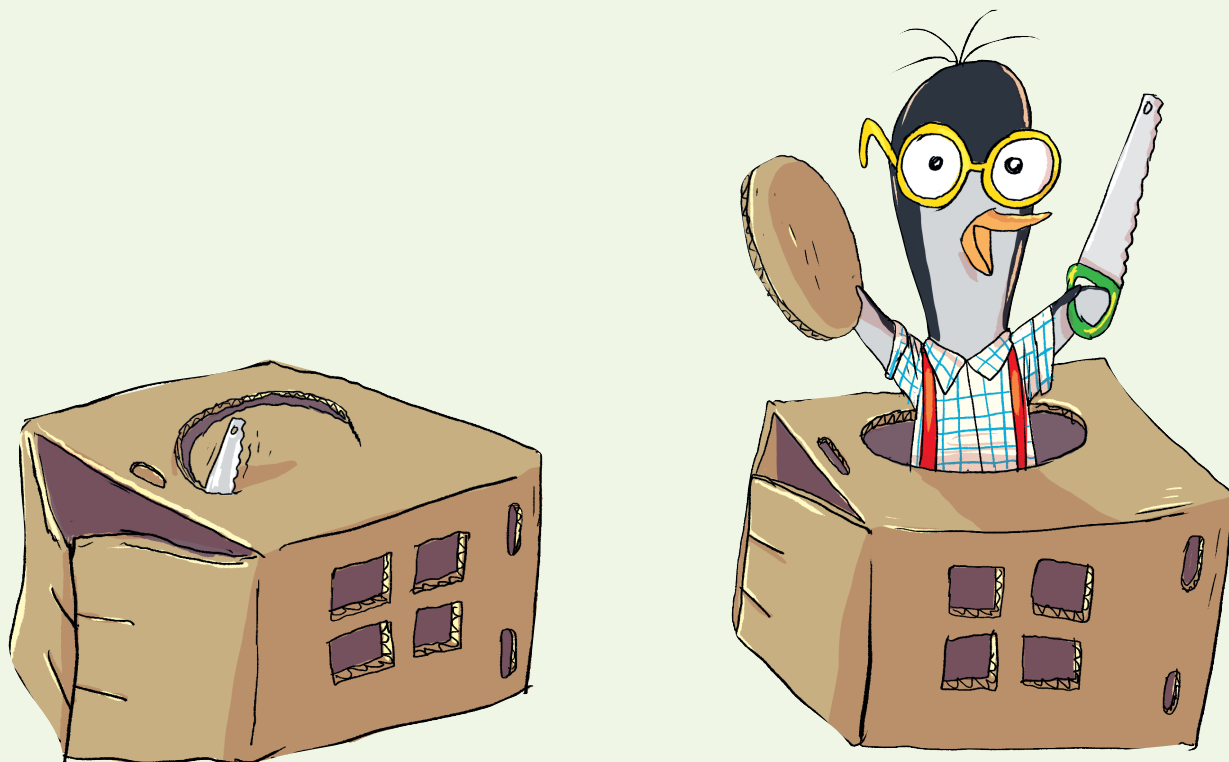
Billedbøgerne om Jørgen Pingvin og undervisningsmaterialet

Sabine Lemire og Rasmus Bregnhøj har skabt en sjov billedbogserie, hvor hovedpersonen er en lille innovativ pingvin – kaldet Jørgen Pingvin. Jørgen Pingvin er ikke så glad for at gå i skole, sidde stille på en stol og læse og regne, til gengæld er han god til at få ideer og bygge ting og sager. Af samme grund er der et enkelt fag i skolen, som Jørgen elsker – nemlig Håndværk og design, og i lærer Brittias drøm af et faglokale kan hans kreativitet få frit spil.

Serien hylder børns opfindsomhed og skabertrang, og den er derfor oplagt i indskoling, hvor den kan indgå i et kreativt værkforløb på 0.-2. klassetrin. Her kan børnenes meddigtning og fantasi bringes i spil. Klassen kan lave deres egne historier om Jørgen Pingvin og bygge egne eller Jørgens opfindelser med pap, træ og en limpistol. Det er ligeledes nærliggende at arbejde med historienes karakterer og relation, humor og sproglige tone.

Serien om Jørgen Pingvin består af flere titler, og bøgerne kan læses uafhængigt af hinanden. Dette undervisningsmateriale tager afsæt i de to første udgivelser; *Jørgen Pingvin bygger en hund, der hedder Arne* og *Jørgen Pingvin bygger noget, der kan flyve meget højt*. Det vil dog være muligt at overføre flere af opgaverne til seriens øvrige titler.

Rigtig god fornøjelse med Jørgen Pingvin!

Kort om bøgerne

I seriens første bog, *Jørgen Pingvin bygger en hund, der hedder Arne*, beslutter Jørgen, at han vil bygge en hund. Det skal helst være, inden hans forældre vågner, så han ikke bliver forstyrret af deres bekymrede formaninger om alt det, der kan gå galt, når han bruger limpistolen og hobbykniven. Da mor Jytte og far Finn står op, er Arne færdig, men til Jørgens store fortrydelse kan de voksne ikke se, at Arne er levende.

Jørgen og Arne må ud og væk fra de fantasiforladte voksne, så de beslutter at gå en tur i parken, og nu begynder udfordringerne at melde sig. Jørgen træder i en hundelort, og han må derfor en tur i parkens sø for at vaske foden ren. Men i søen bor en vandrottefamilie, og vandrotteparret Yvette og Franco og deres mange børn og børnebørn er åbenbart ikke interesseret i at få besøg ...

I *Jørgen Pingvin bygger noget, der kan flyve meget højt* er Jørgen glad, for det er nemlig mandag, og om mandagen har han Håndværk og design med lærer Britta. Lærer Britta har alt det værktøj, man kan ønske sig, hvilket er heldigt, når man som Jørgen gerne vil bygge en raket. Desværre har Britta ikke nogen motor, og trods Jørgens ihærdige forsøg på at få raketten til at flyve rækker den sig ikke ud af stedet. I håbet om at få raketten i luften klatrer Jørgen op i skolegårdens høje træ med raketten. Her overraskes han af en fuglefamilie, som er ret utilfreds med at få deres fuglerede gennemhullet af raketens spids. Da fuglefamilien begynder at hakke Jørgen i hovedet, opdager han pludselig, at der er faretruende langt ned fra trætoppen.

Kort om opgaverne

Før-læsningsopgaver

Inden bøgerne læses, anbefales det at motivere børnenes meddigtning og fantasi, da en central del af læseoplevelsen etableres, når børnenes meddigtning og fantasi sættes i spil. I før-læsningsopgaverne opfordres børnene til at sætte ord på, hvad de ser og forestiller sig, når de kigger på bøgernes omslag, får bagsideteksten læst op og ser på forsatsen.

Under læsningen

Mens der læses, kan det være en god ide at stoppe op ved udvalgte ord og sproglige vendinger, som børnene måske har svært ved at forstå. Tal om, hvad ordene betyder, og hvordan de sproglige vendinger skal forstås.

Efter læsningen

Når bøgerne er læst, er der opgaver og aktiviteter, som kalder på børnenes meddigtning og fantasi. Da Jørgen Pingvin er en kreativ lille fyr, og bøgerne hylder børns kreativitet og skabertrang, er det oplagt, at netop disse elementer også afspejles i deres arbejde. Undervisningsforslagene har derfor fokus på børnenes kreativitet.

Undervisningsmaterialet er opbygget, så man kan vælge, hvorvidt man vil arbejde med den ene eller begge bøger. Der vil derfor både være opgaver, som er målrettet hver enkelt titel samt opgaver, der går igen og kan bruges til begge bøger. Desuden er det muligt at plukke i opgaverne, så forløbet tilrettelægges, som det passer den enkelte klasse bedst. Er tiden knap, kan man køre et helt kort forløb, der kun består af oplæsning og enkelte opgaver fra *Før- og Under læsningen*. Har man tid til mere, kan der plukkes i *Efter læsningsopgaverne*. Hvis børnene arbejder i mindre grupper, kan man også fordele opgaverne mellem dem, så klassen fordyber sig i forskellige aktiviteter.

Færdigheds- og vidensmål efter 2. klassetrin

Læsning:

Eleven kan forbinde tekstens emne med egen viden, erfaring og ideer.

Eleven har viden om samspil mellem tekst og læser.

Fremstilling:

Eleven kan udarbejde enkle tekster med billeder og skrift.

Eleven har viden om sprogets opbygning i ord og sætninger og om sammenhæng mellem skrift og billede.

Fortolkning:

Eleven kan sætte tekstens tema i relation til eget liv.

Eleven har viden om måder at sammenligne tekster med egne oplevelser.

Opgaver til *Jørgen Pingvin bygger en hund, der hedder Arne*

Før-læsningsopgaver

- Læs bogens titel højt: *Jørgen Pingvin bygger en hund, der hedder Arne*.
- Hvad tror I, bogen handler om?
- Hvad ser I på forsiden?
- Hvad laver pingvinen?
 - Har I prøvet at bygge noget selv?
 - Kan I lide at bygge ting selv?
- Læs bagsideteksten.
- Kig også på forsatsen. Hvad forestiller den?
- Hvad tror I, der kommer til at ske i bogen?

Samtale under læsningen

Stop op ved ord og sproglige vendinger, som børnene måske ikke kender.

Nedenfor kommer nogle forslag:

- Lærer Katja beder ofte Jørgen om at *flette næbbet* i timerne. Hvad betyder det?
- Hvorfor tror I, at der står *bla, bla, bla* på lærer Katjas liste over ting, man skal lære i skolen?
- Arne ser på Jørgen med *store hundeøjne*, og så må de afsted til parken. Hvad menes der med store hundeøjne, og hvem har det på illustrationen?
- Arne er *en doven hund*, og *det er sjældent, at han tager initiativ*. Hvad menes der med det?

Smag på ordene:

- Skriv de sproglige vendinger, som I har talt om, mens I læste, op på tavlen.
- Lad herefter børnene vælge en sproglig vending, som de illustrerer og eventuelt forklarer betydningen af.
- Hæng børnenes visuelle forklaringer af de sproglige vendinger op i klassen, så de fungerer som klassens eget sproglige leksikon.

Efter læsningen – forslag til kreative og meddigtende opgaver:

Nedenfor er en række forslag til kreative og meddigtende opgaver. Opgaverne er tænkt som en idébank, hvor man kan udvælge en eller flere, så forløbet tilpasses den enkelte klasse. Hvis det er muligt, kan børnene også, for eksempel i mindre grupper, arbejde med forskellige opgaver.

Vandrotternes romantiske historie

- Lad børnene digte vandrotternes romantiske historie.
- Børnene kan i små grupper eller individuelt lave en lille tegneserie, der fortæller vandrotternes romantiske historie.
- Har I mulighed for at bruge iPads, kan børnene også lave en lille film i programmet Puppet Pals.

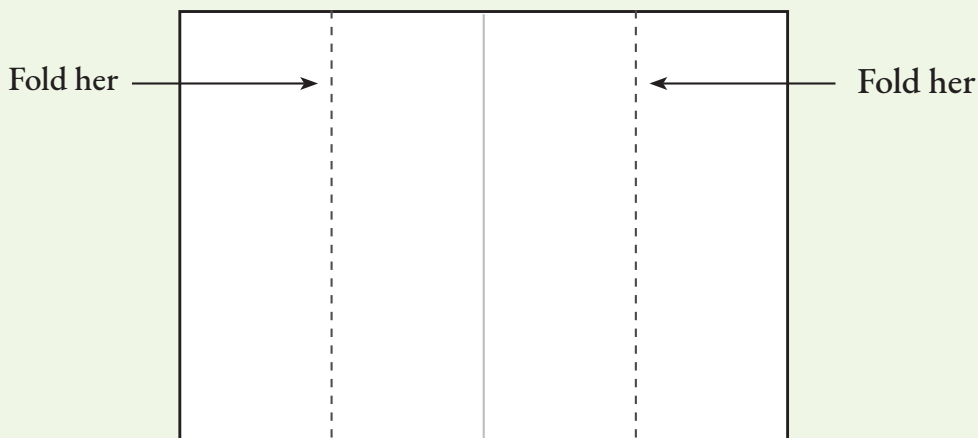
Foldebøger om Jørgen Pingvin og hans familie – karakterernes roller og relation

- Lav et skabsfold, hvor børnene tegner Jørgen Pingvin og hans opfindelse på forsiden.
- På bagsiden af skabslågerne tegnes henholdsvis Jørgens mor Jytte og Jørgens far Finn.
- Tal med klassen om, hvordan mor Jytte og far Finn er. Skriv eventuelt børnenes ord op på tavlen, så de kan bruge nogle af dem i deres foldebog.
- Børnene skal nu skrive ord rundt om far Finn og mor Jytte eller tegne, hvordan de er over for Jørgen.

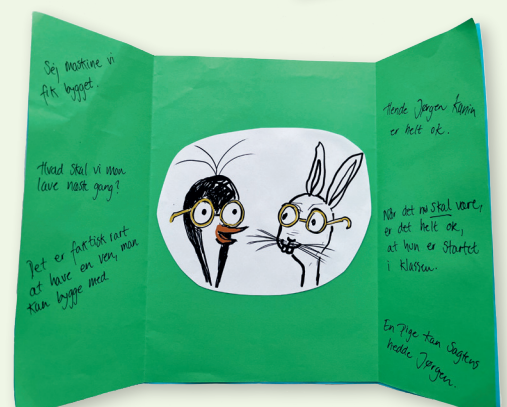
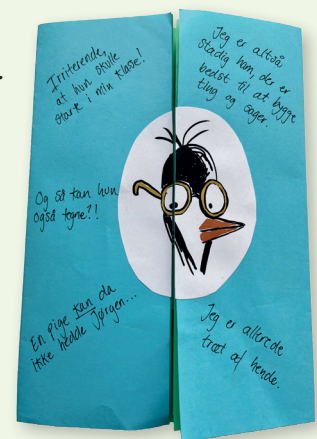
Mor Jytte fortæller f.eks. mange drabelige historier om pingviner, der er kommet slemt til skade, når de har brugt limpistoler og hobbyknive.

Far Finn hjælper Jørgen, når han er kommet til skade, og synes tit, at mor Jytte er for meget med sine uhyggelige historier.

- På skabsfoldets midterste fold tegnes Jørgen Pingvin, og børnene skriver eller tegner, hvad de mener, Jørgen synes om sine forældre.

A4 ark

Jørgen Pingvin-bøger

Lærereens forberedelse:

- Lav eventuelt fortrykte forsider til børnenes bøger, hvor Jørgen Pingvin-logoet kopieres på. Resten af forsideillustrationen og den endelige titel skal børnene selv lave.
- Introen til bøgerne er den samme, så den kan genbruges som intro til børnenes egne Jørgen-historier.

Lad nu børnene lave deres egne Jørgen Pingvin-bøger. Denne opgave kan også laves i mindre grupper, hvor de fordeler opgaverne mellem sig. Inden de går i gang, skal de overveje:

Hvad skal han opfinde i deres bog?

Hvad skal bogen hedde?

Som afslutning kan børnene læse deres Jørgen Pingvin-bøger højt for en venskabsklasse eller til et forældrearrangement.

Byg en Arne:

- Lad børnene bygge en model af hunden Arne.
- Modellerne kan udstilles sammen med børnenes egne Jørgen Pingvin-bøger.

Fortæl Arnes historie

Arne fortæller Jørgen, at han kommer fra et stort hus ved en sø, og at han er vokset op hos sin mor.

- Lad børnene digte Arnes historie. Historierne kan indtales på en video, hvor børnene evt. også viser deres egen model af Arne.

Citat-figurer – fang humoren

Humor spiller en stor rolle i bøgerne om Jørgen Pingvin, og den kommer til udtryk både i ord og billeder.

- Lad børnene finde sjove steder/citater fra bøgerne, som de tegner eller skriver på en citatfigur. Dette arbejde kan foregå i klassen, individuelt eller i mindre grupper. Citatfiguren kan forestille Jørgen, men den kan også være omridset af hans opfindelser – en raket eller en hund. Det kan også være, at børnene har andre forslag til sjove citatfigurer, I kan pynte klassen med.

At låne fra virkeligheden

Figuren Jørgen Pingvin er delvist inspireret af tegneren og børnebogsforfatteren Jørgen Clevin, som fra 1950'erne tryllebandt mange børn med sine kreative børneprogrammer i tv.

Vis et billede af Jørgen Clevin, og fortæl, hvem han var. Her kan I tale om, hvordan gode historier af og til låner fra andre historier eller virkeligheden, og at historierne dermed står på skuldrene af hinanden – og har intertekstuelle referencer.

Samtale i klassen:

- Hvilken kreativ tv-person eller youtuber fra børnenes egen samtid kunne man digte en historie over?

Bag tekstens låge – en fælles aktivitet i klassen

Som opsamling på jeres arbejde med *Jørgen Pingvin* kan I tale om, hvad bøgerne handler- og drejer sig om.

- Lav et stort skabsfold af et ark A3-karton. Forsiden kan laves som jeres egen Jørgen-bog. Benyt eventuelt Jørgen Pingvin-logoet, og lav en tegning af Jørgen og en opfindelse, som klassen finder på.
- Herefter taler I om bøgernes handling. Børnenes bud skrives på forsiden.

Inden i foldet skriver I, hvad historierne drejer sig om. Nedenfor kommer nogle bud, der kan åbne samtalen:

Jørgen er ikke glad for at gå i skole. Hvorfor tror I, han ikke er det?

Bøgerne om Jørgen Pingvin handler om Jørgens vilde opfindelser. Bøgerne hylder kreativiteten.

Hvorfor er det godt at være kreativ?

Jørgens forældre er meget forskellige og reagerer forskelligt på hans opfindelser og eksperimenter.

Hvad synes I om forældrenes reaktioner?

Opgaver til Jørgen Pingvin bygger noget, der kan flyve meget højt

Før-læsningsopgaver

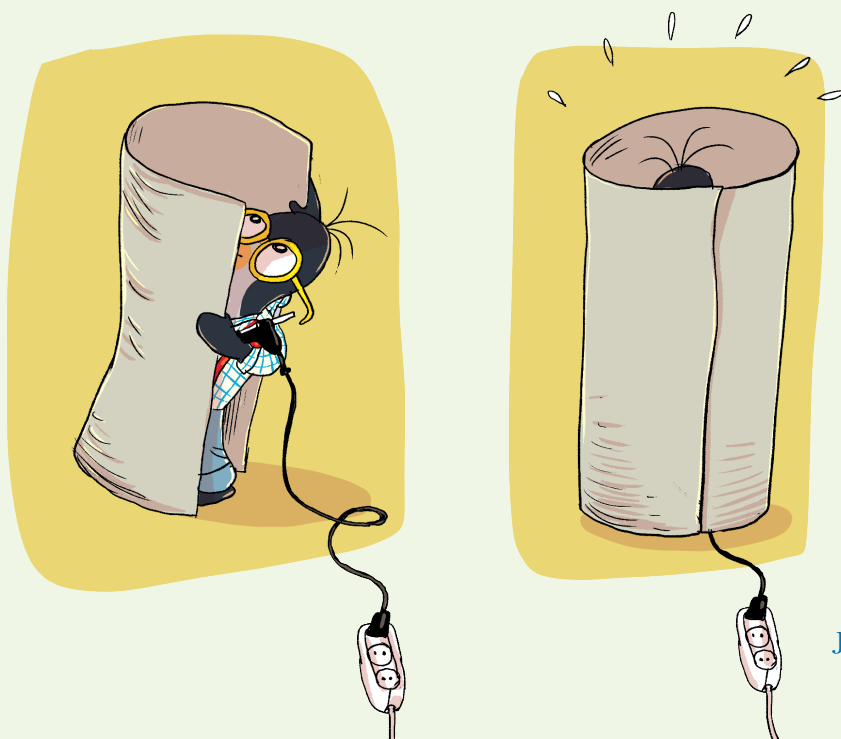
- Hvad ser I på forsiden?
- Hvad laver pingvinen?
- Hvorfor tror I, Jørgen Pingvin er oppe i træet?
- Hvorfor er fuglene sure på ham?
- Læs bagsideteksten.
- Kig også på forsatsen, hvad forestiller den?
- Hvad tror I, der kommer til at ske i bogen?

Samtale under læsningen

Stop op ved ord og sproglige vendinger, som børnene måske ikke kender.

Nedenfor kommer nogle forslag:

- Jørgen ruller pappet til en *cylinder*... Hvad er en cylinder?
- Jørgen laver en spids til toppen, så raketten kan *skære sig igennem luften* ... Hvad betyder dette udtryk?
- Lærer Britta er storsamler, og hun har alt fra *vejrhaner til aflagte tandbøjler*... Kender børnene disse ord?
- “Nu letter du, *dit dovne læs!*”, råber Jørgen til raketten. Hvad vil det sige at være et dovent læs?
- “Det hjælper ikke, at Jørgen bliver *grov i munden* ...” Hvad vil det sige at være grov i munden?

Smag på ordene:

- Skriv de sproglige vendinger, som I har talt om under læsningen, op på tavlen.
- Lad herefter børnene vælge en sproglig vending, som de illustrerer og eventuelt forklarer.
- Hæng børnenes visuelle forklaringer af de sproglige vendinger op i klassen, så de fungerer som klassens eget sproglige leksikon.

Efter læsningen – forslag til kreative og meddigtende opgaver:

Nedenfor er en række forslag til kreative og meddigtende opgaver. Opgaverne er tænkt som en idébank, hvor man kan udvælge en eller flere opgaver, så forløbet tilpasses den enkelte klasse. Hvis det er muligt, kan børnene også, for eksempel i mindre grupper, arbejde med forskellige opgaver.

Fuglefamiliens historie

- Lad børnene digte fuglefamiliens historie om den dag, de pludselig fik deres rede gennemhullet af Jørgen Pingvin.
- Børnene kan i små grupper eller individuelt lave en lille tegneserie, der viser fuglefamiliens historie.
- Har I mulighed at bruge iPads, kan børnene også lave en lille film f.eks. i programmet Puppet Pals.

Byg en raket

- Børnene kan også lave deres egen model af Jørgens raket, som de viser på filmen i Puppet Pals.

En raket i luften – digt en historie

- Lad børnene digte en historie om Jørgens rakettur, hvis den var kommet op og flyve. Historierne kan eventuelt indtales på en video.
- Børnene kan også vise deres raket på videoen.

En raket i luften – lav et pop-up-billede

Forestil dig, at du er Jørgen Pingvin og har bygget en raket. Hvor vil du flyve hen?

Lav et pop-up-billede, hvor Jørgen flyver en tur i sin raket. Skriv under dit opslag, hvor han flyver hen.

Foldebøger om Jørgen Pingvin og hans familie

- Lav et skabsfold, se eksempel på side 8, hvor børnene tegner Jørgen Pingvin og hans opfindelse på forsiden.
- På bagsiden af skabslågerne tegnes henholdsvis Jørgens mor Jytte og Jørgens far Finn.
- Tal med klassen om, hvordan mor Jytte og far Finn er. Skriv eventuelt børnenes ord op på tavlen, så de kan bruge nogle af dem i deres foldebog.
- Børnene skal nu skrive ord rundt om far Finn og mor Jytte eller tegne, hvordan de er over for Jørgen. Mor Jytte fortæller for eksempel mange drabelige historier om pingviner, der er kommet slemt til skade, når de har brugt limpistoler og hobbyknive.

Far Finn hjælper Jørgen, når han er kommet til skade, og synes tit, at mor Jytte er for meget med hendes uhyggelige historier.

På skabsfoldets midterste fold tegnes Jørgen Pingvin, og børnene skriver eller tegner, hvad de mener, Jørgen synes om sine forældre.

Jørgen Pingvin-bøger

Lærerens forberedelse:

- Lav eventuelt fortrykte forsider til børnenes bøger, hvor Jørgen Pingvin-logoet kopieres på. Resten af forsiden, illustrationen og den endelige titel skal børnene selv lave.
- Introen til bøgerne er den samme, så den kan genbruges som intro til børnenes egne Jørgen-historier.

Lad nu børnene lave deres egne Jørgen Pingvin-bøger. Denne opgave kan også laves i mindre grupper, hvor de fordeler opgaverne mellem sig. Inden de går i gang, skal de overveje:

- Hvad skal han opfinde i deres bog?
- Hvad skal bogen hedde?
- Som afslutning kan børnene læse deres Jørgen Pingvin-bøger højt for en venskabsklasse eller til et forældrearrangement.

Citat-figurer – fang humoren

Humor spiller en klar rolle i bøgerne om Jørgen Pingvin, og den kommer til udtryk både i ord og billeder.

- Lad børnene finde sjove steder/citater fra bøgerne, som de tegner eller skriver på en citatfigur. Dette arbejde kan foregå i klassen, individuelt eller i mindre grupper. Citatfiguren kan forestille Jørgen, men den kan også være omridset af hans opfindelser – en raket eller en hund. Det kan også være, at børnene har andre forslag til sjove citatfigurer, I kan pynte klassen med.

At låne fra virkeligheden

Figuren Jørgen Pingvin er delvist inspireret af tegneren og børnebogsforfatteren Jørgen Clevin, som fra 1950'erne tryllebandt mange børn med sine kreative børneprogrammer i tv.

Vis et billede af Jørgen Clevin, og fortæl, hvem han var. Her kan I tale om, hvordan gode historier af og til låner fra andre historier eller virkeligheden, og at historierne dermed står på skuldrene af hinanden – og har intertekstuelle referencer.

Samtale i klassen:

- Hvilken kreativ tv-person eller youtuber fra børnenes egen samtid kan man digte en historie over?

Bag tekstens låge – En fælles aktivitet i klassen

Som opsamling på jeres arbejde med *Jørgen Pingvin*, kan I tale om, hvad bøgerne handler og drejer sig om.

- Lav et stort skabsfold af et ark A3-karton. Forsiden kan laves som jeres egen Jørgen-bog. Benyt eventuelt Jørgen Pingvin-logoet, og lav en tegning af Jørgen og en opfindelse, som klassen finder på.
- Herefter taler I om bøgernes handling. Børnenes bud skrives på forsiden.
- Inden i foldet skriver I, hvad historierne drejer sig om. Nedenfor kommer nogle bud, der kan åbne samtalen:
 - Jørgen er ikke glad for at gå I skole. Hvorfor tror I, han ikke er det?
 - Bøgerne om Jørgen Pingvin handler om Jørgens vilde opfindelser. Bøgerne hylder kreativiteten. Hvorfor er det godt at være kreativ?
 - Jørgens forældre er meget forskellige og reagerer forskelligt på hans opfindelser og eksperimenter. Hvad synes I om forældrenes reaktioner?

Litteraturliste

Henkel, Ayoe Quist (red): *Grib Litteraturen*, Gyldendal 2021

